

SAMO 1 PLANET
CARE4CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

Certificiranje odvzemov ogljika v gozdarstvu

dr. Boštjan Mali - bostjan.mali@gozdis.si

Ljubljana, 16. 04. 2025

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Vsebina

- Uvod v certificiranje odvzemov ogljika
- Gospodarjenje z ogljikom v gozdarstvu
- Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika
- Poslovne priložnosti in prihodnji izzivi

Uvod v certificiranje odvzemov ogljika

Kaj je to?

- Sistem za **merjenje, preverjenje in potrjevanje** odvzetega CO₂ iz ozračja (npr. s pogozdovanjem, boljšo rabo zemljišč, lesnimi izdelki)

Zakaj je pomembno?

- Samo zmanjševanje emisij ni dovolj, doseganje podnebnih ciljev zahteva **povečanje odvzemov** (ponorov)
- Certifikacija omogoča **transparentnost in zaupanje** pri rabi odvzemov

Uvod v certificiranje odvzemov ogljika

Kaj prinaša okvir EU?

- Uredba (EU) 2024/3012 vzpostavlja **prostovoljni** okvir Unije za certificiranje odvzemov ogljika
- Uredba določa:
  - Merila kakovosti
  - Pravila za preverjanje in certificiranje
  - Pravila za delovanje certifikacijskih shem in njihovo priznavanje
  - Pravila za izdajanje in uporabo certificiranih enot

Uvod v certificiranje odvzemov ogljika

Merila kakovosti

- Količinska opredelitev (neto korist odvzema = $\text{Ref. vr.} - O - \text{TGP} > 0$)
- Dodatnost (več kot zakonske zahteve)
- Shranjevanje, spremljanje in odgovornost
- Trajnostnost (upoštevanje načela “DNSH”, posredne koristi)

Uvod v certificiranje odvzemov ogljika

Metodologija certificiranja

- Različni standardi in certifikati, ki jih bo priznaval okvir EU
- Zaenkrat še ni jasno, kateri standardi to bodo
- V svetu so poznani Gold Standard, VCS (CDM), Woodland Carbon Code

Uvod v certificiranje odvzemov ogljika

Značilnost	CDM (Kjotski protokol)	Okvir EU (CRCF)
Glavni cilj	Financiranje projektov v državah v razvoju za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov	Certificiranje trajnih odvzemov ogljika v EU (gozdovi, biogeni izdelki, trajni odvzemi)
Geografski obseg	Globalno (države v razvoju)	Primarno EU (možna širitev)
Vrste projektov	Širok spekter (pogozditev, obnovljivi viri, energijska učinkovitost)	Poudarek na trajnih odvzemih ogljika (gozdarstvo, biogeni izdelki, geološko shranjevanje CO ₂)
Dodatnost	Pogosto vprašljiva (nekateri projekti bi se zgodili tudi brez financiranja)	Strožji kriteriji za dokazovanje dodatnosti
Trajnost	Pogosto kritizirana zaradi kratkotrajnih učinkov	Dolgoročno shranjevanje CO ₂ kot ključni pogoj
Trg certifikatov	CERs (Certified Emission Reductions), uporabljeni za kompenzacijo emisij	Prostovoljni trgi
Preglednost	Omejena, nekateri projekti so imeli vprašljive učinke	Digitalni sistem (register) za sledenje certifikatom in strožji monitoring

Uvod v certificiranje odvzemov ogljika

Metodologija certificiranja

- Različni standardi in certifikati, ki jih bo priznaval okvir EU
- Zaenkrat še ni jasno, kateri standardi to bodo
- V svetu so poznani Gold Standard, VCS (CDM), Woodland Carbon Code

Gospodarjenje z ogljikom v gozdarstvu

Kaj pomeni gospodarjenje z ogljikom?

- Načrtno “upravljanje” z ogljikovimi tokovi v gozdu in lesni verigi
- Cilj: povečanje neto odvzemov CO₂ in dolgoročno shranjevanje C

Ukrepi?

- Zmerna sečnja & prilagoditev proizvodnih dob
- Pogozdovanje
- Raba lesa v izdelkih z dolgo življenjsko dobo (npr. gradbeništvo)

Gospodarjenje z ogljikom v gozdarstvu

Kje se ogljik shranjuje?

- Skladišča (biogenega) ogljika:
  - Živa biomasa (nadzemna, podzemna)
  - Odmrla organska snov (odmrli les, opad)
  - Tla (mineralna, organska)
  - Pridobljeni lesni proizvodi (žagan les, lesne plošče, papir)

Gospodarjenje z ogljikom v gozdarstvu

Kje se ogljik shranjuje?

- Skladišča (biogenega) ogljika:
  - Živa biomasa (nadzemna, podzemna)
  - Odmrla organska snov (odmrli les, opad)
  - Tla (mineralna, organska)
  - Pridobljeni lesni proizvodi (žagan les, lesne plošče, papir)

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Kaj sistem deluje v praksi?

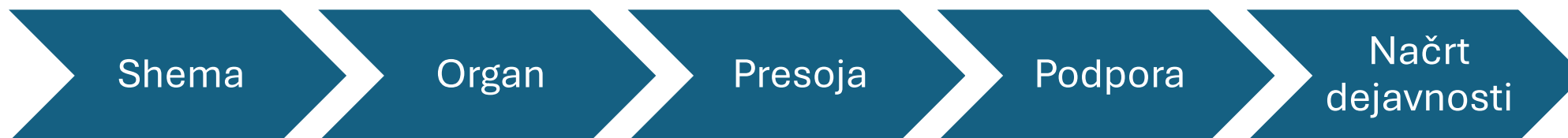
1. Projekt (npr. gospodarjenje z gozdom) je oblikovan po metodologiji
2. Neodvisni organ preveri odvzeme (akreditirana organizacija, plačljivo)
3. Izdani so certifikati
4. Certifikati se lahko tržijo ali uporabijo (npr. za ESG poročila podjetij)

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Certificiranje skladnosti

1. Upravljalec vloži vlogo pri certifikacijski shemi
2. Certifikacijska shema imenuje certifikacijski organ
3. Certifikacijski organ izvaja certifikacijske presoje (na 5 let ali pogostejše)
4. Upravljalec podpira certifikacijski organ
5. Komisija sprejme izvedbene akte za določitev načrta dejavnosti

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Postopek certificiranja

1. Priprava projekta (Opredelitev lokacije, metodologije, načrt upravljanja)
2. Meritve in modeliranje odvzemov (Uporaba standardov, npr. Verra, Gold Standard)
3. Verifikacija s strani tretje osebe (Akreditiran verifikator po standardu EU)
4. Izdaja certifikata
5. Količina certificiranih enot se vpiše v register EU (vzpostavljen do leta 2028)

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Certifikacijski organi

- Imenujejo jih certifikacijske sheme
- Akreditira jih nacionalni akreditacijski organ (ali prizna nacionalni pristojni organ)
- Pristojni za izvedbo certifikacijske presoje

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Certifikacijske sheme

- Upravljalec sodeluje v certifikacijski shemi , ki jo priznava Komisija
- Delujejo neodvisno in na podlagi zanesljivih in preglednih pravil
- Prevrijo ali so bile informacije in podatki predmet neodvisne presoje ter certificiranje skladnosti točno, zanesljivo, stroškovno učinkovito
- Vsaj enkrat letno objavijo seznam imenovanih certifikacijskih organov
- Komisija sprejme izvedbene akte glede zgornjih točk

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Monetizacija

- Prodaja certifikatov:
  - Prostovoljni ogljični trg (VCM)
  - V prihodnje tudi prek EU ogljične platforme?
- Uporaba za ESG poročanje podjetij (direktiva CSRD)
- Kombinacija z drugimi viri
  - Subvencije za ukrepe (npr. pogozdovanje)
  - Prihodki iz lesa + certifikatov = večja skupna vrednost

Certificiranje in monetizacija odvzemov ogljika

Poslovne priložnosti in prihodnji izzivi

Poslovne priložnosti

- Prodaja ogljičnih certifikatov (prostovoljni trg)
- Dodatni prihodki za lastnike gozdov (trajnostno upravljanje gozdov)
- Investicije v naravne rešitve (nova vloga gozdarjev kot “upravljavaev ogljika”)
- Inovacije in digitalna orodja (modeliranje, monitoring, poročanje)
- Povečana vloga lesa kot “zelenega materiala” (npr. koristi pri zelenih javnih naročilih in trajnostni gradnji)

Poslovne priložnosti in prihodnji izzivi

Prihodnji izzivi

- Zagotavljanje trajnosti in dodatnosti (bi odvzem nastal brez projekta?)
- Verodostojnost na trgu (preprečevanje greenwashinga)
- Dvojno štetje (usklajevanje z nacionalnim evidencami TGP)
- Stroški certificiranja in verifikacije (kdo bo plačal te stroške?)
- Podnebne spremembe (vpliv suš, škodljivcev, gozdnih požarov?)

Zaključki

- Postopek certificiranja podoben obstoječim standardom, a strožji
- Lastniki gozdov bodo morali plačati certificiranje
- Možnost prodaje certifikatov na trgu
- Ključen izziv bo zagotoviti, da ne bo dvojnega štetja certificiranih odvzemov
- Do leta 2028 bo EU vzpostavila jasen register certificiranih odvzemov
- Kako naj slovenski gozdovi postanejo temelj zelenega prehoda in hkrati vir prihodkov za lastnike?